

**М. В. Купцов**аспірант кафедри адміністративного  
права та адміністративного процесу  
Одеського державного університету внутрішніх справ

## ПРО ОКРЕМІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНСТИТУТУ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УКРАЇНІ

Стаття присвячена дослідженню окремих етапів розвитку адміністративно-правового регулювання інституту публічних закупівель в Україні.

На думку автора нормотворчий процес повинен враховувати особливості етапів формування адміністративно-правового регулювання інституту публічних закупівель в Україні, в тому числі з урахуванням національних інтересів. Автором запропонована періодизація, у відповідність до якої генезис і розвиток адміністративно-правового регулювання інституту публічних закупівель в Україні складається з наступних чотирьох основних періодів. Радянський період становлення державних закупівель визначений у 1921-1991-х роках та який характеризується впровадженням адміністративно-планового підходу, окремі форми торгів в основному використовувалися лише в зовнішньоекономічній діяльності.

Визначений початковий період становлення нормативно-правового забезпечення закупівлі товарів (робіт, послуг) для державних потреб у незалежній Україні (1991-2000 роки), в якому на думку автора проглядалася позитивна тенденція захисту національного товаровиробника.

Автором виділений період становлення законодавчого рівня забезпечення закупівель товарів, робіт і послуг в Україні (2000-2014 роки), якому притаманні умови надання переваг тендерним пропозиціям вітчизняних виробників під час закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти та обмеження участі у процедурі закупівлі виключно вітчизняними виробниками у разі, коли очікувана вартість предмета закупівлі не перевищує визначених сум.

Поточним є період прискорення наближення законодавства України з питань державних закупівель, а в подальшому публічних закупівель до законодавства ЄС (2014-2024 роки), приймається установа, що заходи стосовно державних закупівель не повинні розроблятися, прийматися або застосовуватися в такий спосіб, щоб захищати вітчизняних постачальників, товарів або послуг, чи дискримінувати іноземних постачальників, товари або послуги.

**Ключові слова:** публічні закупівлі, тендерні закупівлі, державні закупівлі, інститут публічних закупівель, генезис і розвиток інституту публічних закупівель.

**Постановка проблеми.** Формування сучасного стану адміністративно-правового регулювання інституту публічних закупівель в Україні проходило певними етапами, має історію свого розвитку, що необхідно враховувати під час нормотворчої діяльності. Визначальною характеристикою розвитку нормативно-правової бази будь-якої країни, економіка якої орієнтується на вільний ринок, є стан нормативно-правового забезпечення організації публічних закупівель товарів, робіт і послуг. Необхідність таких норм визначається тим, що у публічних закупівлях власником коштів платників податків (суспільних коштів) є держава, а розпорядження, використання вказаними коштами здійснюється

чиновниками. Відповідно принципи прозорості, недискримінації, які є основою для міжнародних правил закупівель, повинні бути відображені в національному законодавстві України, інакше вказані закупівлі можуть перетворитися на інструмент корупції [1].

При цьому нормотворчий процес повинен враховувати особливості етапів формування адміністративно-правового регулювання інституту публічних закупівель в Україні, в тому числі з урахуванням національних інтересів.

**Аналіз останніх наукових публікацій.** Окремі питання генезису і розвитку інституту публічних закупівель в різні періоди були предметом досліджень таких вчених, як Д. О. Бонда-

ренка, М. П. Бублія, М. Галушак, В. М. Грищенко, В. П. Іорданова, В. Колотій, В. С. Константинової, В. П. Міняйла, Ю. О. Оврамець, О. О. Підмогильного, Г. І. Пінькаса, В. Пила, О. А. Поліводського, Р. Б. Прилуцького, І. П. Сафонова, О. Г. Турченка, Н. Б. Ткаченка, С. П. Ткачука, С. Філоненка, О. Шатковського та інших. Однак проблема періодизації окремих етапів розвитку адміністративно-правового регулювання інституту публічних закупівель продовжує мати місце, що потребує продовження подальших досліджень у цій сфері.

**Мета статті** - дослідити окремі етапи розвитку адміністративно-правового регулювання інституту публічних закупівель в Україні.

**Виклад основного матеріалу.** Одним з етапів становлення адміністративно-правового регулювання інституту державних закупівель в Україні є радянський період. Аналізуючи вказаний період становлення державних закупівель (1921-1991 роки), зазначимо, що після Жовтневого перевороту 1917 року радянська влада обрала курс на побудову суспільного ладу, який не передбачає ринкових відносин. Події 1917 року ліквідували саму необхідність державних закупівель [2, с. 30]. Зазначений період характеризується зміною методів господарської діяльності, впровадженням адміністративно-планового підходу. При цьому в перші роки радянської влади, особливо в часи НЕПу, ще існували окремі види торгів, зокрема, аукціонних. В подальшому потреба в них відпала, і така форма торгівлі в основному використовувалася лише в зовнішньоекономічній діяльності [3, с. 65]. Вказаний період розпочинаються тим, що 30 вересня 1921 року було затверджено Положення про державні підряди та постачання. В подальшому декретом від 27 липня 1923 року було затверджено нове Положення про державні підряди та постачання, яке передбачало, що договори на суму в сто тисяч рублів підлягали утвердженню відповідним народним комісаром, а договори, укладені місцевими органами, необхідно було затвердити президенту відповідного губернського виконавчого комітету [4].

Надалі у 1930 році радянська держава перейшла на адміністративно-планову систему господарювання. Відповідно система закупівель на основі конкурентної змагальності припинила існування. У СРСР в період планової економіки державні замовлення і закупівлі розглядалися як планові завдання, вбудовані в загальну систему планування. У радянській системі

господарювання реалізація великих державних замовлень на виробництво продукції, товарів, послуг здійснювалася через державний план СРСР, а також державні плани союзних республік. На основі цих документів приймалися галузеві та регіональні плани, а також плани виробничих підприємств та організацій. Забезпечення суб'єктів виробничо-економічної діяльності матеріально-технічними ресурсами здійснювалося через Державний комітет СРСР по матеріально-технічному забезпеченню шляхом включення заявок споживачів цих ресурсів в плани матеріально-технічного постачання. Договори, контракти між товаровиробниками, постачальниками, споживачами базувалися на основі планів. Вільні угоди (ринкові договори купівлі-продажу) допускалися лише як доповнення до плану і тільки для нестратегічних товарів відносно невеликих обсягів закупівель, поставок [2, с. 36-37].

З початком так званої «перебудови» в СРСР у 1980-х роках відбувся новий етап розвитку держави з елементами ринкової економіки. Існуюча система постачання та збуту не відповідала вимогам розвитку держави, відповідно здійснюються заходи впровадження елементів ринкових відносин. Нововведеннями передбачається, що все, що вироблялося понад держзамовлення, можна було реалізувати за вільними цінами.

З отриманням незалежності Україною у 1991-му році почало формуватися національне законодавство. У перший рік незалежності України закупівель як таких ще не було, на той час існували «державні замовлення», як і наприкінці існування СРСР [5].

Так, пунктом 1 Указу Президента України «Про державне замовлення в Україні» від 04 травня 1992 року № 289/92 було встановлено, що державне замовлення на поставку продукції (виконання робіт, послуг) повинне забезпечувати першочергові потреби України відповідно до пріоритетів соціально-економічного розвитку, визначених ВРУ. Для його виконання держава виділяє фінансові та матеріально-технічні ресурси. Державне замовлення формується в межах коштів Державного бюджету України і доводиться підприємствам і організаціям усіх форм власності. На час переходу економіки України до ринкових відносин державне замовлення є обов'язковим до виконання за умови компенсації замовником витрат на виробництво. Пункт 2 цього Указу вказував, що основним документом, який визначає права

та обов'язки сторін по виконанню державного замовлення, включаючи умови підготовки і організації виробництва продукції (робіт, послуг), є державний договір (контракт) [6]. Надалі прийнято Концепцію державного замовлення, якою визначено, що державне замовлення є складовою частиною системи економічних методів державного регулювання на час переходу до ринкових відносин [7]. Формується нормативне закріплення можливості участі у тендерах іноземних підприємств [8]. Здійснюється унормування порядку організації та проведення міжнародних конкурсів (тендерів) на укладання контрактів на користування надрами [9].

Також можна відмітити, що в початковий період становлення незалежності України проглядалася позитивна на наш погляд тенденція захисту національного товаровиробника. Так, постановою КМУ від 20 липня 1996 року № 786 було затверджено Положення про Міжвідомчу комісію з питань регулювання закупівлі товарів (робіт, послуг) для державних потреб. Одними із завдань Комісії були: розгляд пропозицій міністерств та відомств щодо використання коштів Державного бюджету України і позабюджетних коштів, які виділяються на закупівлю товарів (робіт, послуг) для державних потреб, на придбання товарів (робіт, послуг) іноземного походження і прийняття попереднього рішення щодо доцільності використання зазначених коштів; підготовка пропозицій щодо організації виробництва на вітчизняних підприємствах імпортозамінних товарів (робіт, послуг); участь у підготовці проектів законодавчих та інших нормативних актів з питань захисту вітчизняних виробників та стимулювання виробництва товарів (виконання робіт, надання послуг) на українських підприємствах. Вказана комісія мала складати висновки щодо можливості закупівлі товарів (робіт, послуг) іноземного походження без проведення торгів (тендерів), передбачених законодавством [10].

Постановою КМУ від 28 червня 1997 року № 694 було затверджено Положення про порядок організації та проведення торгів (тендерів) у сфері державних закупівель товарів (робіт, послуг), у якому визначено, що метою організації торгів є підвищення ефективності державних закупівель. Положенням визначено, що метою організації торгів є підвищення ефективності державних закупівель, раціональне використання коштів, забезпечення оптимального рівня цін та найсприятливіших умов реалізації договорів (контрактів), недопущення надхо-

дження на ринок України неякісної продукції, запобігання економічно необґрунтованому завищенню цін на товари (роботи, послуги) [11].

Особливістю законодавства про державні закупівлі періоду, що розглядається, є підтримання національного виробника, яка на наш погляд дуже позитивна, та продовжує мати місце в подальшому. Наприклад п. 1 постанови КМУ від 15 червня 1999 року № 1043 передбачав, що центральним та місцевим органам виконавчої влади, установам та організаціям, що належать до сфери їх управління та фінансуються з державного бюджету, оновлення парку автомобілів потрібно було здійснювати виключно автомобілями, що вироблялися українськими підприємствами усіх форм власності, з дотриманням вимог постанови КМУ від 28 червня 1997 року № 694 «Про організацію та проведення торгів (тендерів) у сфері державних закупівель товарів (робіт, послуг)» [12].

Запроваджується проведення конкурсів (тендерів) в окремих галузях промисловості, господарської діяльності, наприклад, проведення конкурсів (тендерів) у будівництві [13]. Приймаються заходи щодо запобігання економічним зловживанням розпорядниками бюджетних коштів, створюються постійно діючі тендерні комітети для здійсненні закупівель за рахунок коштів державного бюджету, іноземних кредитів [14].

Новий етап розвитку інституту публічних закупівель пов'язаний з переходом на рівень нормативно-правового забезпечення вказаної діяльності Законами України. 22 лютого 2000 року було прийнято Закон України «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти», який встановлював засади здійснення процедур закупівель за рахунок державних коштів. Створюється конкурентне середовище у сфері державних закупівель, умови запобігання проявам корупції у цій сфері [15].

Потрібно відмітити, що лінія захисту національного виробника також в подальшому продовжувала мати місце також на початку 2000-х років, у тому числі при здійсненні закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти. Так, постановою КМУ від 11 квітня 2001 року № 347 затверджено Порядок захисту вітчизняного ринку у разі закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти. Пункт 1 вказаного Порядку визначав загальні умови надання переваг тендерним пропозиціям вітчизняних виробників під час закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти та обмеження участі у процедурі

закупівлі виключно вітчизняними виробниками у разі, коли очікувана вартість предмета закупівлі не перевищує суми, еквівалентні: для товарів - 200 тис. євро, послуг - 300 тис. євро, робіт - 4 млн. євро. Пункт 2 передбачав, що замовник обмежував участь у процедурі закупівлі виключно вітчизняними виробниками, якщо предметом закупівлі є товари, роботи чи послуги, зазначені у додатку 1 до вказаного Порядку [16].

Затверджується Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства ЄС [17], а також Стратегія розвитку системи державних закупівель на 2005-2010 роки [18], запроваджується проведення державних закупівель із залученням мережі Інтернет. Так, п.п. 1 п. 1 постанови КМУ від 27 січня 2006 року № 73 передбачав, що оголошення про проведення відкритих і двоступеневих торгів, торгів із зменшенням ціни (редукцію), інформація про результати проведення таких торгів і торгів з обмеженою участю та про здійснення попередньої кваліфікації учасників обов'язково публікувалися замовником у Віснику державних закупівель чи інформаційному бюлетені Тендерної палати України, а у разі потреби – в інших друкованих виданнях та Інтернет [19].

Після революції гідності 2013-2014 років в Україні почався період прискорення наближення законодавства України з питань державних закупівель, а в подальшому публічних закупівель до законодавства ЄС. 16 вересня 2014 року було ратифіковано Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та ЄС, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, у відповідність з якою Україна зобов'язалася забезпечувати адаптацію свого до законодавства ЄС [20].

З 1 січня 2016 року на підставі тимчасового застосування Розділу IV Угоди про асоціацію між Україною та ЄС діє поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі між Україною та ЄС [21]. Окремим блоком формується порядок здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для потреб оборони. Так, 12 травня 2016 року прийнято ЗУ «Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони» [22].

Надалі збройна агресія РФ та введення воєнного стану потягнули за собою внесення змін у забезпечення сфери публічних закупівель, у тому числі фактичну відмову від проведення

закупівель шляхом застосування конкурентних процедур [23]. Подальше часткове повернення до прозорих та конкурентних процедур публічних закупівель було визначено з прийняттям постанови КМУ від 12 жовтня 2022 року № 1178 «Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених ЗУ «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування» [24].

Було схвалено «Стратегію реформування системи публічних закупівель на 2024-2026 роки», у якій зазначено, що однією з основних проблем є необхідність в подальшій гармонізації законодавства України з директивами ЄС щодо публічних закупівель [25].

**Висновки і пропозиції.** Таким чином генезис і розвиток адміністративно-правового регулювання інституту публічних закупівель в Україні на наш погляд складається з наступних періодів:

- радянський період становлення державних закупівель (1921-1991 роки), який характеризується впровадженням адміністративно-планового підходу, окремі форми торгів в основному використовувалися лише в зовнішньоекономічній діяльності;

- початковий період становлення нормативно-правового забезпечення закупівлі товарів (робіт, послуг) для державних потреб у незалежній Україні (1991-2000 роки), в якому проглядалася позитивна тенденція захисту національного товаровиробника;

- період становлення законодавчого рівня забезпечення закупівель товарів, робіт і послуг в Україні (2000-2014 роки), якому притаманні умови надання переваг тендерним пропозиціям вітчизняних виробників під час закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти та обмеження участі у процедурі закупівлі виключно вітчизняними виробниками у разі, коли очікувана вартість предмета закупівлі не перевищує визначених сум;

- період прискорення наближення законодавства України з питань державних закупівель, а в подальшому публічних закупівель до законодавства ЄС (2014-2024 роки), приймається установка, що заходи стосовно державних закупівель не повинні розроблятися, прийматися або застосовуватися в такий спосіб, щоб захищати вітчизняних постачальників, товарів або послуг, чи дискримінувати іноземних постачальників, товари або послуги.



**Список використаної літератури:**

1. Від еволюції до революції. URL : <https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/vid-evolyuciyi-do-revolyuciyi.html/>
2. Оврамець Ю. О. Адміністративно-правові процедури публічних закупівель в Україні : дис. на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право / Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ, 2023. 282 с.
3. Бондаренко Д. О. Походження цивільно-правових термінів «торги» і «тендер» та їх сучасне тлумачення. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2006. № 33. С. 353–358. URL : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs\\_2006\\_33\\_54](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2006_33_54)
4. Положення про державні підряди та постачання : затверджене декретом Ради Народних Комісарів СРСР від 27 лип. 1923 р. URL : <https://www.economics.kiev.ua/download/ZakonySSSR/data04/tex17055.htm>
5. Машина часу : 30 років публічних закупівель. URL : <https://ti-ukraine.org/blogs/mashyna-chasu-30-rokiv-publichnyh-zakupivel/>
6. Про державне замовлення в Україні : Указ Президента України 04 трав. 1992 р. № 289/92. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/289/92#Text>
7. Про Концепцію державного замовлення : постанова Кабінету Міністрів України 21 лип. 1992 р. № 400. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400-92-%D0%BF#Text>
8. Положення про порядок організації та проведення міжнародних торгів (тендерів) в Україні: затв. пост. Кабінету Міністрів України від 21 жов. 1993 р. № 871. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/871-93-%D0%BF#Text>
9. Порядок укладення контрактів на користування надрами за участю іноземних юридичних осіб і громадян : затв. пост. Кабінету Міністрів України від 27 лист. 1995 р. № 948. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/948-95-%D0%BF#Text>
10. Положення про Міжвідомчу комісію з питань регулювання закупівлі товарів (робіт, послуг) для державних потреб : затв. пост. Кабінету Міністрів України від 20 лип. 1996 р. № 786. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/786-96-%D0%BF#Text>
11. Положення про порядок організації та проведення торгів (тендерів) у сфері державних закупівель товарів (робіт, послуг) : затв. пост. Кабінету Міністрів України від 28 черв. 1997 р. № 694. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/694-97-%D0%BF#Text>
12. Про оновлення парку автомобілів центральними та місцевими органами виконавчої влади, установами та організаціями, що належать до сфери їх управління та фінансуються з державного бюджету : пост. Кабінету Міністрів України від 15 черв. 1999 р. № 1043. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1043-99-%D0%BF#Text>
13. Положення про проведення конкурсів (тендерів) у будівництві : затв. пост. Кабінету Міністрів України від 09 січ. 1996 р. № 25. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2087-98-%D0%BF#Text>
14. Про внесення змін і доповнень до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо державних закупівель товарів (робіт, послуг) : пост. Кабінету Міністрів України від 22 лист. 1999 р. № 2113. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2113-99-%D0%BF#Text>
15. Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти : Закон України від 22 лют. 2000 р. № 1490-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1490-14#Text>
16. Порядок захисту вітчизняного ринку у разі закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти : затв. пост. Кабінету Міністрів України від 11 квіт. 2001 р. № 347. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347-2001-%D0%BF#Text>
17. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 18 бер. 2004 р. № 1629-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>
18. Стратегія розвитку системи державних закупівель на 2005-2010 роки : пост. Кабінету Міністрів України від 21 груд. 2005 р. № 1257. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1257-2005-%D0%BF#Text>
19. Про особливості закупівлі товарів, робіт і послуг державними (казенними) підприємствами та господарськими товариствами, в статутному фонді яких державна частка перевищує 50 відсотків : пост. Кабінету Міністрів України від 27 січ. 2006 р. № 73. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/73-2006-%D0%BF#Text>
20. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL : [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984\\_011#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text)
21. Зона вільної торгівлі між Україною та ЄС. Представництво України при Європейському Союзі : веб-портал. URL: <https://ukraineeu.mfa.gov.ua/posolstvo/torgovelo-ekonomichne-spivrobotnictvo-ukrayina-yes/zona-vilnoyi-torgivli-mizh-ukrayinoyu-ta-yes> (дата звернення 08.12.2024).
22. Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони : Закон України від 12 трав. 2016 р. № 1356-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1356-19#Text>
23. Деякі питання здійснення оборонних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану : постанова Кабінету Міністрів України

від 28 лют. 2022 р. № 169. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/169-2022-%D0%BF#Text>  
24. Особливості здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування : затв. постановою

Кабінету Міністрів України від 12 трав. 2023 р. № 1178. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1178-2022-%D0%BF#Text>  
25. Стратегія реформування системи публічних закупівель на 2024-2026 роки : схвал. розпорядж. Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2024 р. № 76-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/76-2024-%D1%80#Text>

---

**Kuptsov M. V. On individual stages of development of administrative and legal regulation of the institution of public procurement in Ukraine**

*The article is devoted to the study of individual stages of development of administrative and legal regulation of the institute of public procurement in Ukraine.*

*In the author's opinion, the normative process should take into account the peculiarities of the stages of formation of administrative and legal regulation of the institute of public procurement in Ukraine, including taking into account national interests. The author proposed a periodization, in accordance with which the genesis and development of administrative and legal regulation of the institute of public procurement in Ukraine consists of the following four main periods. The Soviet period of formation of public procurement is defined in 1921-1991 and is characterized by the introduction of an administrative-planning approach, certain forms of bidding were mainly used only in foreign economic activity.*

*The initial period of formation of regulatory and legal support for the procurement of goods (works, services) for state needs in independent Ukraine (1991-2000) is determined, in which, in the author's opinion, a positive trend of protection of the national commodity producer was visible.*

*The author highlights the period of the formation of the legislative level of procurement of goods, works and services in Ukraine (2000-2014), which is characterized by the conditions of granting preferences to tender offers of domestic producers during the procurement of goods, works and services for public funds and limiting participation in the procurement procedure exclusively by domestic producers in the event that the expected cost of the procurement does not exceed certain amounts.*

*The current period is the acceleration of the approximation of Ukrainian legislation on public procurement, and subsequently public procurement, to EU legislation (2014-2024), the assumption is made that measures regarding public procurement should not be developed, adopted or applied in such a way as to protect domestic suppliers, goods or services, or discriminate against foreign suppliers, goods or services.*

**Key words:** *public procurement, tender procurement, state procurement, the institution of public procurement, the genesis and development of the institution of public procurement.*